

Systrarna Brontë insnärjda i myt

lp i
smak

lmakt. Nu
ns allmakt"

Europa. Kadavers
n borta utan för
rna plockar poäng
rt köttuggandet
tt tro att du har
an visa känslor?

niskan som en
ossorna är
r, minkar och i
rer misshandlas.
Det finns snart
iskningen: Homo
ppning har
Strong Economy.
skulle inrätta
åka för att få
stor utskällning
när Sifos under-
aktiv döds hjälp.
tt jag ska bli över-
ingsindustri. Hur
k, köttindustri.

sett ett: lindring
sedan om inne-
t. Lidandet ryms
hör inte till den
m concern aldrig
i bor i ett rött hus
ten. Smärtan är
niskor skuld-
det kan vänta
lvändamål, det är
ment för att be-
av att det vore
et av dem?
smen och nutiden
rskar världen. Då
ellre om Männis-
egen spegelbild i
nordskliniker.

h lidandet? Epi-
noderna männis-
opens atomer,
a omedvetna som
l, lika omedvetna
n. Därför angår
illt är gott och det
budskap till

niskan för första
förmågan att
et. Den insikten är
r bland annat det
erkegaard skriver:
n allt annat men
ama mig själv, när

kt att det är okej
ror inte på själv-
1 minister skulle
te handla om
nministern är av-
instern Margareta

E WIGORT YNGVESSON

Myterna kring familjen Brontë har givit upphov till en blomstrande Brontë-industri. De skrivande systrarnas böcker har nära nog försvunnit i skuggan av denna industri. Systrarna har blivit sängöverkast och kexburkar. En nyutkommen bok granskar underhållande fenomenet.

Under pseudo-
nymerna Currer,
Ellis och Acton
Bell debuterade
Charlotte, Emily
och Anne Brontë
utan framgång
med samlingen *Poems* (1846). I korthet kan
sägas att Charlottes berömmelse vilar på
romanen *Jane Eyre* och Emilys på *Wuthering
Heights*. Hennes enda roman. Anne nämns
sällan. Men hon skrev två romaner. *Agnes
Grey* handlar om hennes vedermödot som
privatlärare. Det var alla systrarna. Intrigerna
i *The Tenant of Wildfell Hall* kretsar kring
den svårt alkoholiserade brodern Patrick
Branwell. En alls inte oäven konstnär.

Fadern var kyrkoherde i byn Haworth i
Yorkshire. Anne, Emily och Branwell dog i
tät följd när de var runt 30. Charlotte, som
dog 1855, blev knappt 39.

Så långt fakta. Och nu kommer vi till myt-
bildningen.
Lucasta Millers syfte är att beskriva hur
ryktbarhet kan manipuleras av både efter-
värld och samtid. Lörd är hon – och sko-
ningslös. Rolig och osentimental. Samtidigt
diskuterar hon den snart sagt omöjliga kon-
sten att skriva vederhäftiga biografier. Själ-
v är hon saklig nog.

En kanna Brontë?

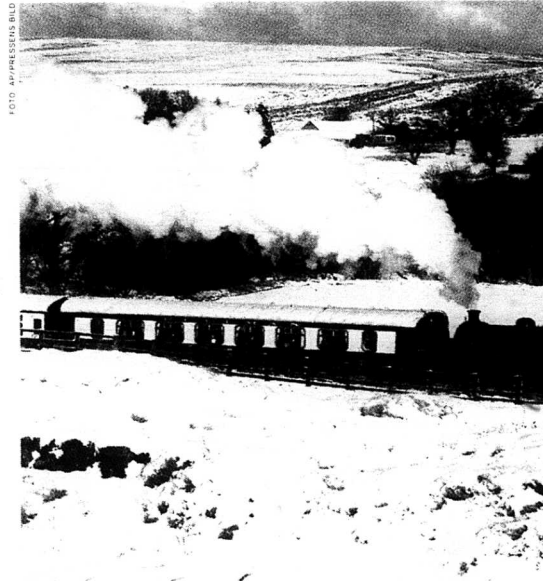
Om man, som litteraturturist, traskar på kul-
lerstenarna upp mot prästgården i Haworth
kommer man vid framkomsten att finna en
affär. Där säljs dryckesbägare av märket
Brontë, tekannor och sängöverkast av sam-
ma märke. Bläsigt? Tag en promenad ändå.
Ut över heden. Svårt att hitta? Väganvisning-
ar finns, även på japanska. Törstig? Här! En
flaska källfriskt vatten. Den kostar 2 pund.
Det är etikett att dricka Emily Brontë-vatten,
det är vi som tjånar pengar på etiketten. Ni
behöver inte veta att vattnet just här var svårt
förorenat på 1840-talet. Kreatur dog.

Spöken säljer

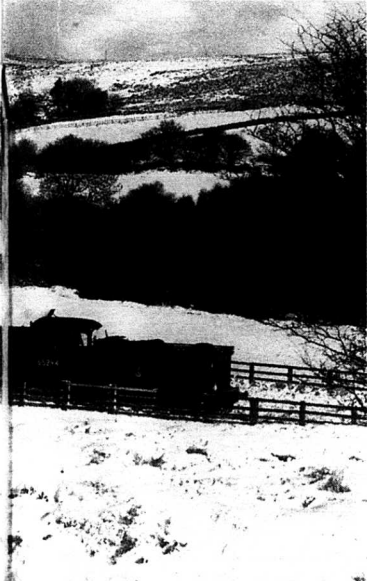
Emilys ande strövar omkring i prästgården
på ett mycket skräckromantiskt sätt. Det har
kriminologen James Tully haft att förtälja i
sin bok *The crimes of Charlotte Brontë* (1999).
Omfattande forskning? Han ville sälja, och
såld. Vad?

Jo, att Emily blev på smällen. Arthur
Nicholls, kyrkoadjunkt i Haworth och
Charlottes exmake var den skyldige. Det här
var inte bra. Nicholls måste kväva hennes
röst i närmsta damm – nåja, han förgiftade
henne. Med tyst Charlottes tysta gillande.
Tidigare hade Nicholls även förgiftat bro-
dern Branwell. Systemen Anne hade Charlotte själv
förgiftat. Den romanen avrundas med att
även Charlotte blir förgiftad av Nicholls.

Elizabeth Gaskell – hon träffade Charlotte
en gång vid ett afonamskväm på en herr-
gård i Lake District, i Haworth hade hon inte

Många myter har färdats från Yorkshires hedlandskap. Boken *The Brontë Myth*

försöker få historien om systrarna Brontë på rätt spår.

Biografiska myter

The Brontë Myth

Lucasta Miller

Jonathan Cape, 2001

satt sin skallerföt – skrev år 1857 romanen
Life of Charlotte Brontë. Mytbildningen börja-
de där. O, detta ödsliga karga hedlandskap!
Ack, så vackert! Vilka hemligheter dväljs å
andra sidan inte där!

I denna civilisationens utkant fanns, vid
sidan av familjen Brontë, bara brutala litte-
rata människor. Blodtörstiga och sex-
uellt abnorma. Tacka för att de
stackars systrarna
skrev som de gjorde!
Deras oanständighe-
ter!

Turisterna störta-
de dit, de nyligen
döda systrarna Brontë var så berömda. Gas-
kell såg till att Charlotte blev feminismens
första utpost. Se på henne – ack, hur hon
lider, hur förtryckt hon är! Ett helgon är hon.
Så god att hon inte kan tillåta den närstyrta
husan att skala potatis. En martyr är Charlot-
te. I gudomlig självörnekelse skalar hon
potatisen.

Vi måste ha relikier! ropade alla nyanlända
fans. En adorator hävdade att hon skulle bli
Amerikas lyckligaste kvinna om hon bara
hade ett enda finger av Charlottes – siden-
handske. En annan stal den nedre ramen i
Charlottes sovrumsfönster.

Sexuella spekulationer

När viktorianismen började ge vika satte psy-
kologiskt intresserade levnadstecknare
i gång. Sexuellt utsulten hysteriska (Char-
lotte), troligtvis lesbisk (Emily), i melodra-
matiska skådespel på 1930-talet rusar Bran-
well in på scenen med dragen pistol. Emily,
spiritisternas särskilda älskling, svimmar
och får övernaturliga syner.

Hollywood omtolkar *Jane Eyre* och *Wu-
thering Heights* – det blir *The Brontë story*. Nej,
filmen heter *Devotion*. Olivia de Havilland är
Charlotte och Ida Lupino är Emily. Charlottes
belgiske lärare blir en liderlig fransk roué som
tar henne till nöjesfältet där hon ska läras ett
och annat i kärlekstunneln. Emily dör, bisarrt

"Charlotte Brontë visste
inte att hon skulle sluta
som kexförpackning
och sängöverkast"

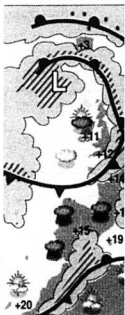

Böckerna har
hamnat i skuggan
av Brontëmyterna.

Sverige i dag

En högrtrycksrygg ger
uppehållsväder i stort sett
hela landet. På de flesta
håll väntas omkring halv-
klart men i östra Norr-
land blir det
mest klart.

Europa i d

Torsdag Fr

